

مدل یابی معادلات ساختاری رابطه بین سبک‌های مدیریت کلاس معلمان با ابعاد
مهارت‌های اجتماعی و عملکرد تحصیلی دانش آموزان

Structural Equation Modeling of the Relationship between Teacher's Classroom
Management Styles and the Social Skills Dimensions and Students' Academic Performance

نوع مقاله: علمی - پژوهشی

تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۹۸/۰۳/۰۴، تاریخ دریافت نسخه نهایی: ۱۳۹۸/۰۴/۱۲، تاریخ پذیرش مقاله: ۱۳۹۸/۱۰/۲۲

S.shiravand..(ph.D student),R.Hoveida..(ph.D),
& S. Rajaeepour..(ph.D)

Abstract

Purpose: This study aimed to determine the structural equation modeling of the relationship between teachers' classroom management styles with the social skill dimensions and academic performance of elementary school students in Kermanshah. **Methods:** The research method was descriptive-correlational. According to the Cochran formula, 394 students and 197 teachers were selected as samples. We used researcher-made Classroom Management Styles (Shiravand, 2016), Social Skills (2004), and Pham and Taylor's Academic Performance Of Students (1998). The correlation between variables was performed to analyze the data using SPSS24, AMOS23 software. **Results:** The results showed that there was a positive correlation between the teachers' management styles and social skills ($r = 0.37$) and the positive correlation between social skills and students' academic performance ($r = 0.55$) and a positive correlation between teachers' Students' education ($r = 0.45$) at the level ($p = 0.001$) was statistically significant. **Conclusion:** According to the obtained results, the teachers' classroom management styles have been influential on the students' academic performance, social skills, and the students' academic performance. The teachers' classroom management styles were also influential on the students' academic performance by emphasizing social skills, conversational skills, group activities, familiarity skills, self-regulation, crisis management, and conflict. An interactive and participatory management style has the most significant impact on social skills. The professional-oriented style has had the most significant impact on performance.

Keywords: Class Management Style, Academic Performance, Social Skills, Students, Primary Schools

سیروس شیراوند^۱، رضا هویدا^۱ و سعید رجایی پور^۲
چکیده

هدف: پژوهش حاضر با هدف مدل‌یابی معادلات ساختاری رابطه بین سبک‌های مدیریت کلاس معلمان با ابعاد مهارت‌های اجتماعی و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان مدارس ابتدایی شهر کرمانشاه بود. روش: روش پژوهش از نوع توصیفی-همبستگی بود و بر اساس فرمول کوکران تعداد ۳۹۴ نفر دانش‌آموز و تعداد ۱۹۷ نفر از معلمان به عنوان نمونه انتخاب شدند. برای جمع‌آوری داده‌ها از سه پرسش‌نامه سبک‌های مدیریت کلاس درس پژوهشگر ساخته (شیراوند، ۱۳۹۵)، مهارت‌های اجتماعی جرایک (۲۰۰۴) و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان فام و تیلور (۱۹۹۸) استفاده شده است. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش همبستگی بین متغیرها با استفاده از نرم‌افزارهای آماری SPSS24، AMOS23 انجام شد. یافته‌ها: پژوهش نشان داد، همبستگی مثبتی بین سبک‌های مدیریت کلاس معلمان و مهارت‌های اجتماعی ($r = 0.37$) و همبستگی مثبتی بین مهارت‌های اجتماعی با عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان ($r = 0.55$) و همبستگی مثبتی میان سبک‌های مدیریت کلاس معلمان با عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان ($r = 0.45$) در سطح ($p = 0.001$) از لحاظ آماری معنی‌دار است. نتیجه‌گیری: بنا بر نتایج به‌دست‌آمده سبک‌های مدیریت کلاس معلمان بر عملکرد تحصیلی و مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان تأثیرگذار بوده است و سبک‌های مدیریت کلاس معلمان با تأکید بر مهارت‌های اجتماعی؛ مهارت مکالمه؛ فعالیت‌های گروهی؛ مهارت دوست‌یابی؛ خودتنظیمی و مدیریت بحران و تعارض بر عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان تأثیرگذار بود و سبک مدیریت تعاملی و مشارکت‌گرا بیشترین تأثیر را بر مهارت‌های اجتماعی و سبک حرفه‌ای‌گرا بیشترین تأثیر را بر عملکرد داشته‌اند.

کلیدواژه: سبک مدیریت کلاس، عملکرد تحصیلی، مهارت‌های اجتماعی، دانش‌آموزان، مدارس ابتدایی

۱. دانشجوی دکتری علوم تربیتی، گرایش مدیریت آموزشی دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران.

۲. نویسنده مسئول: عضو هیئت علمی دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران.

مقدمه

در نظام‌های آموزشی برای تحقق اهداف از پیش تعیین شده از عوامل متعددی استفاده می‌شود. با توجه به اینکه آموزش و یادگیری در فرایند یاددهی - یادگیری از طریق تعامل بین معلم و فراگیر در کلاس درس اتفاق می‌افتد؛ لذا یکی از اساسی‌ترین و اصلی‌ترین عوامل تحقق اهداف تربیتی در کلاس، معلمان و شیوه‌ی عمل آن‌ها در مدارس و کلاس‌های درس است (رود هاوس، ۲۰۰۷، به نقل از سرمدی و سیف، ۱۳۸۸)؛ و استفاده از روش‌های مدیریتی برای اداره کلاس، برای رسیدن به نتایج مطلوب آموزشی و مشارکت همه‌جانبه دانش‌آموزان در فرایند آموزش و یادگیری است و این مشارکت می‌تواند زمینه بهبود عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان را فراهم نماید. کلاس درس خط مقدم فعالیت‌های آموزشی، تربیتی و جایگاهی برای آماده نمودن افراد برای زندگی در جهان در حال تغییر است. کلاس درس محلی است که خدماتی مستقیم به دانش‌آموزان ارائه می‌شود تا آنان از جهت فردی و اجتماعی رشد یافته و زمینه توسعه سالم سازمان و همه‌جانبه جامعه فراهم گردد (راگ^۱، ۱۹۹۷، به نقل از نورمن^۲، ۲۰۰۹)؛ بنابراین توجه به عوامل تأثیرگذار و تأثیرپذیر از مدیریت کلاس، در روند تربیت فراگیرانی سالم و در نتیجه جامعه‌ای سالم نقشی اساسی دارد.

زیمفر و هووی^۳ (۱۹۸۷) معتقدند که مدیریت کلاس به عنوان «توانش فنی معلم^۴» که معلمان باتجربه آن را «کنترل تاکتیکی» می‌نامند و لازمه کنترل تاکتیکی آن است که معلم، روشی نظام‌مند و عملی برای مدیریت کلاس اتخاذ نمایند و شالوده‌ای را پی‌ریزی کند که در آن بی‌نظمی و رفتار ناپسند دانش‌آموز کمتر مجال وقوع پیدا کند (به نقل از دیکسی، ۱۳۹۰).

بر اساس تعریف ولفگانگ و گلیکمن^۵ (۱۹۸۶) مدیریت کلاس، کلیه تلاش‌های معلم برای سرپرستی فعالیت‌های کلاسی است که شامل آموزش، تعاملات اجتماعی و رفتار دانش‌آموزان است. مارتین وین و بالدوین (۱۹۹۸)، مدیریت کلاس را به عنوان چتری بر فعالیت‌های کلاسی توصیف می‌کنند که به وجود آورنده‌ی جو اجتماعی - روان‌شناختی کلاس است و دارای سه جنبه: مدیریت آموزشی، مدیریت افراد و مدیریت رفتار است.

معلمان بر اساس نظریه‌های مدیریتی (کلاسیک، نئوکلاسیک و نوین) رفتار خاصی در کلاس دارند، معلمان دارای رویکرد کلاسیک، کلاس درس را یک سازمان رسمی و مجزا از محیط و

-
1. Wragg
 2. Norman
 3. Zamfer and Huawei
 4. technical ability of teacher
 5. Wolfgang & Glicman

مدل یابی معادلات ساختاری رابطه بین سبک‌های مدیریت کلاس معلمان با ابعاد مهارت‌های اجتماعی و ...

دارای قوانین و مقررات خاصی می‌دانند که آن را به شیوه‌ی مقتدرانه کنترل می‌کنند. در رویکرد نئوکلاسیک (روابط انسانی) کلاس درس یک سازمان اجتماعی و انسانی است که بر ایجاد ارتباط، دانش‌آموزان و شخصیت آن‌ها تأکید می‌شود و کنترل و نظم و انضباط کمتر توجه می‌شود. در رویکرد سیستمی و اقتضایی (نوبن) معلم انعطاف‌پذیر بوده و موقعیت و شرایط کلاس خود را موضوع درس و فرد در نظر می‌گیرند (سرمدی، ۱۳۹۲).

معلمان در زمینه‌ی فعالیت‌های خویش دارای نگرش خاص خود می‌باشند و این نگرش‌ها، رفتار و عملکرد آنان را تحت تأثیر قرار داده و هدایت می‌نماید. تفاوت در نوع نگرش موجب تفاوت در عملکرد اجتماعی و روان‌شناختی و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان می‌شود (ساکي، ۱۳۷۲).

مسئولیت اداره‌ی کلاس و تحقق اهداف آموزشی به عهده‌ی معلم است و معلم نقش مدیر کلاس را ایفا می‌کند و می‌تواند با اشتراک مساعی در روابط بین شاگردان، معلم و شاگرد، نوع هنجارها، قوانین و مقررات، توجه به فراگیران و نظم و آرامش، موجبات تحقق اهداف آموزشی و پرورشی را فراهم سازد (آریا پوران، عزیزی و دیناروند، ۱۳۹۲) که از جمله اساسی‌ترین این اهداف آموزشی و پرورشی، رشد مهارت‌های اجتماعی و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان می‌باشد.

توجه به موضوع مهارت‌های اجتماعی در سطح بین‌المللی به آن حد رسیده است که سازمان بهداشت جهانی، با پایه‌گذاری طرح "مهارت‌های اجتماعی" گامی بسیار بزرگ در جهت اعتلای سطح کیفی زندگی افراد برداشته است (موسی پور، ۱۳۸۶). هدف از اجرای این برنامه، افزایش توانایی‌های روانی- اجتماعی افراد است تا با تجهیز آنان به این قابلیت‌ها، امکان مقابله سازگارانه با مقتضیات و کشمکش‌های زندگی را فراهم آورده و عملکرد مثبت و منعطف را در ارتباط با سایر انسان‌ها، جامعه، فرهنگ و محیط تأمین نماید و از بروز رفتارهای آسیب‌زا جلوگیری کند (اسکات و همکاران^۱، ۲۰۰۱).

از دیدگاه جرابک^۲ (۲۰۰۴) مهارت‌های اجتماعی مشتمل بر پنج خرده مهارت گوش دادن، تنظیم عواطف، درک پیام، بینش و قاطعیت می‌باشد (آمورو همکاران^۳، ۲۰۰۵). کودکانی که مهارت اجتماعی کافی کسب کرده‌اند در ایجاد رابطه با همسالان (آشرو تیلر^۴، ۲۰۰۱) و یادگیری در محیط آموزشی (واکر و هوپس^۵، ۲۰۰۳) موفق‌تر از کودکانی هستند که فاقد این مهارت

1. Scott, Sally, Shaw& Stant

2. Jerabek

3. Amour, D Ferrada-Vldela, M San Martin- Rodriguez, L Beaulleu, M D

4. AshroTiller

5. Vaker, Houps

هستند (آدیمو^۱، ۲۰۱۲). مهارت‌های اجتماعی به کودکان کمک می‌کند تا از توانایی‌های خود به نحو مطلوب‌تری استفاده کنند. کودکان برخوردار از مهارت‌های اجتماعی به آسانی می‌توانند با اجتماع خویش سازگار شوند و تعارض‌های روانی را از بین ببرند و به شکلی کارآمد با مشکلات خود مقابله کنند. از طرفی کودکان با کمبود مهارت‌های اجتماعی، نه تنها خود از این کمبود رنج می‌برند بلکه با رفتارهای نامناسب و تکانشی خود، مزاحمت برای دیگران ایجاد می‌کنند (برادران، ۱۳۹۰). در نتیجه، کودک به سبب این کمبود از جمع دوستان و همسالان طرد خواهد شد و بیشتر در معرض آسیب‌های اجتماعی و فشار گروه همسالان قرار می‌گیرد؛ زیرا مهارت و قاطعیت لازم را برای مقابله با این فشارها ندارد.

کسب مهارت‌های اجتماعی کودکان بخشی از اجتماعی شدن آنان است؛ در فرایند اجتماعی شدن، هنجارها، مهارت‌ها، ارزش‌ها، نگرش‌ها و رفتار فرد شکل می‌گیرد تا به نحو مناسب و مطلوبی نقش کنونی یا آتی خود را در جامعه ایفا کند.

درواقع، مهارت اجتماعی مجموعه رفتارهای آموخته شده‌ای است که فرد را قادر می‌سازد با دیگران رابطه اثربخش داشته و از واکنش‌های نامعقول اجتماعی خودداری کند. همکاری، مشارکت با دیگران، کمک کردن، تقاضای کمک کردن، تعریف و تمجید از دیگران و قدردانی کردن، از نمونه‌هایی از این نوع رفتار است (گرشان والیوت^۲، ۱۹۹۹).

عملکرد تحصیلی نیز از مؤلفه‌های تعیین‌کننده آینده تحصیلی، حرفه‌ای و خود پنداره تحصیلی فراگیر می‌باشد که متأثر از مؤلفه‌های فردی و محیطی است و توسعه عملکرد تحصیلی فراگیران یکی از اهداف اصلی مراکز آموزشی می‌باشد. عملکرد تحصیلی افراد متأثر از عوامل مختلفی است که یکی از این عوامل می‌تواند سبک‌های مدیریت کلاس درس معلمان باشد (فرانکلین^۳، ۲۰۰۶). به نظر ولفگانگ و گلیکمن (۱۹۸۶)، معلمان بر اساس عقایدشان درباره‌ی رشد و یادگیری دانش‌آموزان، الگوی رفتاری خود را در مدیریت کلاس شکل می‌دهند که هر الگو یا سبک رفتاری می‌تواند اثرات متفاوتی بر رشد دانش‌آموزان داشته باشد. وی با تکیه بر روانشناسی یادگیری و مدیریت کلاس، یک چارچوب مفهومی از سه رویکرد مدیریت کلاس بر روی پیوستاری از کنترل ترسیم کرده است که به ترتیب عبارت‌اند از مداخله‌گرایان^۴ (تأکید بر اعمال کنترل و نظارت بیشتر بر فعالیت‌ها و رفتار دانش‌آموزان و تأکید بر قوانین و انضباط کلاس)، تعامل‌گرایان^۵ (کنترل و انضباط در سایه‌ی تعامل میان دانش‌آموز و معلم و سهیم شدن

1. Adeyemo, S. A
2. Greshman, Elliott
3. Franklin FA
4. interventionist
5. interactionist

مدل یابی معادلات ساختاری رابطه بین سبک‌های مدیریت کلاس معلمان با ابعاد مهارت‌های اجتماعی و ...

دانش‌آموزان در برنامه‌ریزی و سازمان‌دهی کلاس) و عدم مداخله‌گرایان^۱ (واگذاری مسئولیت‌ها به دانش‌آموزان و فرصت بیشتر برای تعامل آزاد در کلاس و پیروی آن‌ها از علایق شخصی خود) و در این پیوستار هرچه از مداخله‌گرایی به سمت عدم‌مداخله پیش رویم، میزان کنترل کم و در مقابل مشارکت و مسئولیت دانش‌آموز در کلاس افزایش می‌یابد (یزدی و عالی، ۱۳۸۷).

سبک مناسب مدیریت کلاس درس، می‌تواند دانش‌آموزان را کمک نماید تا در بخشی از مواد درسی که موظف به یادگیری هستند مهارت کامل به دست آورد و عملکرد تحصیلی خود را بهبود بخشند. در تعریفی از عملکرد تحصیلی بیان شده که عملکرد تحصیلی عبارت است از میزان توانایی آموخته‌شده یا اکتسابی فرد در موضوعات آموزشی که از طریق آزمون‌های فراگیری استاندارد شده یا آزمون‌های معلم ساخته اندازه‌گیری می‌شود (بار^۲، ۲۰۰۰). از آنجاکه در امر یادگیری نیز سه عامل فراگیر؛ مدرس و فرآیند آموزشی بسیار مهم تلقی شده‌اند؛ و با توجه به این‌که فراگیران در مرکز فرآیند آموزش - یادگیری قرار دارند در امر عملکرد تحصیلی، توجه به فراگیر از مسائل مهم آموزشی به شمار می‌آید. هر فردی دارای خصوصیات مختلف اعم از فیزیکی، عاطفی، عقلانی، علایق و احساسات می‌باشد که حاصل تجربیات خاص آموزشی و یادگیری مؤثر اوست، (برناردو^۳، ۲۰۰۴) هریس^۴ عوامل مؤثر بر عملکرد تحصیلی را وابسته به عواملی از جمله رفتار اجتماعی مناسب، راهبردهای یادگیری و انگیزش و خود پنداره‌ی تحصیلی می‌داند. (زمینی، ۱۳۸۶ به نقل از رئوفی، ۱۳۸۰).

سازمان‌های مختلف آموزشی از جمله آموزش و پرورش ناچارند به مؤلفه‌های زمینه‌ای چون مدیریت کلاس درس و مؤلفه‌های تأثیرپذیر از آن توجه بیشتری نمایند تا بتوانند پرورش انسان‌های آگاه که به عنوان توسعه منابع انسانی می‌باشد را به عهده بگیرند. بعلاوه به علت تغییرات تجدید ساختار حرفه‌ای در رشته‌های مختلف، نیاز مستمری برای ارتقاء مهارت‌های فردی فراگیران از جمله مهارت اجتماعی و عملکرد تحصیلی وجود دارد. این امر اگرچه با آموزش و پرورش فراگیران از همان دوران ابتدایی تدریجاً تحقق می‌یابد، اما مستلزم آن است که با اصول و روش‌های علمی مدیریت کلاس درس و پیامدهایش بر مهارت‌های فراگیران بنانهاده شود تا نتیجه‌بخش و اثربخش باشد.

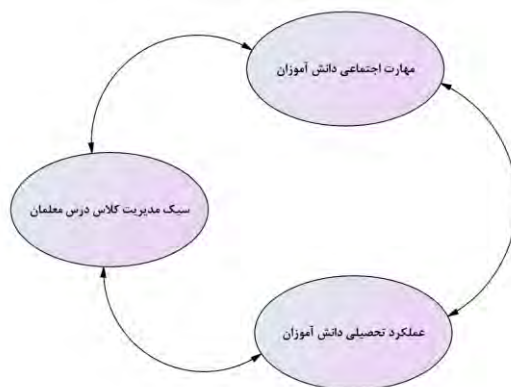
بسیاری از آفت‌های تحصیلی دانش‌آموزان به دلیل کاربرد نامناسب روش‌های یادگیری و مدیریت کلاسی می‌باشد و هرساله خسارت‌های زیادی به فرد و جامعه وارد می‌شود. در نظام

-
1. non-interventionist
 2. Bar
 3. Bernardo
 4. Harris

آموزشی ایران نیز اگرچه در محافل علمی و تربیتی، از فعال بودن دانش آموز، رشد فکری و آزاداندیشی بحث می شود اما عملاً چنین کلاس های درسی به ندرت یافت می شود؛ و اغلب به جای پرورش روحیه همکاری و رفاقت در بین دانش آموزان با به کارگیری سبک مدیریت نامناسب کلاسی، رقابت ناسالم که موجب افزایش حس حسادت، کینه و دشمنی بین دانش آموزان می شود، ایجاد می گردد.

هاشمی (۱۳۹۱) نشان داد که مدیریت کلاس درس نیازمند آگاهی و معلومات زیاد در زمینه تدریس و روش های جدید آموزشی بر اساس الگوهای نوین تدریس و یادگیری می باشد، چون معلمانی که از مهارت بیشتر و بهتری در امر مدیریت کلاس درس برخوردار هستند، عملکرد تحصیلی و مهارت های اجتماعی دانش آموزان آنها نسبت به سایر دانش آموزان؛ بهتر و مؤثرتر می باشد. آژ و همکاران (۱۳۹۵) نشان داد عوامل (وسایل کمک آموزشی، همیاری دانش آموزان در کلاس، شیوه تدریس و مدیریت کلاس و عوامل فیزیکی و محیط کلاس) در پیشرفت تحصیلی تأثیرگذار می باشد. پژوهش چاموندسواری (۲۰۱۳) نشان داد که سبک مدیریت کلاس مقتدرانه و معلم مقتدر بیشترین تأثیر را بر عملکرد دانش آموزان داشته است و سبک منفعلانه نیز کمترین تأثیر را بر عملکرد دانش آموزان داشته است. نتایج تحقیق جانسون (۲۰۱۶) نشان داد معلمانی که سبک مقتدری را در مدیریت کلاس استفاده کردند، دانش آموزان نمرات بالاتر و عملکرد بهتری دارند و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان بر اساس سبک مدیریت کلاس درس، جو کلاس درس و نمرات میان ترم قابل پیش بینی است.

با توجه به اهمیت مهارت های اجتماعی و عملکرد تحصیلی دانش آموزان و تأثیری که سبک مدیریت کلاس درس می تواند بر این دو متغیر داشته باشد و همچنین وجود مسائل و مشکلاتی که در مدارس ابتدایی شهر کرمانشاه وجود داشته، و تحقیقات قبلی تنها به رابطه بین متغیرها به صورت مجزا پرداخته اند، پژوهشگر درصدد برآمده الگوی روابط سبک های مدیریت کلاس معلمان با مهارت های اجتماعی و عملکرد تحصیلی دانش آموزان مدارس ابتدایی شهر کرمانشاه را مورد بررسی قرار دهد؛ بنابراین در پژوهش حاضر تلاش شده است که به این سؤال پاسخ داده شود که الگوی ساختاری روابط سبک های مدیریت کلاس معلمان با ابعاد مهارت های اجتماعی و عملکرد تحصیلی دانش آموزان مدارس ابتدایی شهر کرمانشاه چگونه است؟

شکل ۱: الگوی مفهومی پژوهش

در این الگو پژوهشگر سبک مدیریت کلاس درس آموزش ابتدایی را بر اساس یافته‌های بخش کیفی پژوهش و مهارت‌های اجتماعی را بر مبنای نظریه جرابک (۲۰۰۴) و عملکرد تحصیلی بر مبنای دیدگاه سولومون^۱ و روتبلوم^۲ (۱۹۸۴) مورد بررسی قرار داده است.

روش پژوهش

با توجه به اینکه هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه بین الگوی ساختاری روابط سبک‌های مدیریت کلاس معلمان با ابعاد مهارت‌های اجتماعی و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان می‌باشد. روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی و مدل‌یابی مبتنی بر معادلات ساختاری است. جامعه آماری پژوهش شامل دانش‌آموزان نواحی ۱، ۲ و ۳ شهر کرمانشاه به تعداد ۱۱۷۷۷ نفر و معلمان نواحی ۱، ۲ و ۳ شهر کرمانشاه به تعداد ۴۰۳ نفر بوده است. برای تعیین حجم نمونه از جدول مورگان استفاده شد و حجم نمونه دانش‌آموزان ۳۹۴ نفر و معلمان ۱۹۷ نفر به عنوان نمونه برآورد گردید؛ که در مقابل هر نمونه معلم تعداد دو نمونه دانش‌آموز به پرسشنامه‌ها پاسخ دادند. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها در سطح آمار استنباطی از ضریب همبستگی، مدل‌یابی معادلات ساختاری برای برازش مدل، با داده‌های جمع‌آوری شده و با استفاده از نرم‌افزار SPSS24 و AMOS23 تجزیه و تحلیل انجام شده است.

1. Solomon
2. Rothblum

ابزارهای جمع‌آوری داده‌ها

برای جمع‌آوری داده‌ها از سه پرسشنامه استفاده شد.

۱- پرسشنامه سبک‌های مدیریت کلاس معلمان (پژوهشگر ساخته) بر اساس مطالعه منابع نظری موجود در زمینه‌ی سبک‌های مدیریت کلاس و مصاحبه‌هایی که با معلمان مدارس و متخصصان صورت گرفته تدوین گردید که شامل ۷۰ سؤال و شش سبک (سبک کاریزما، سبک حرفه‌ای‌گرا، سبک تعاملی و مشارکت‌گرا، سبک قانون‌گرا، سبک خلاق و سبک ترکیبی) بوده است. برای روایی پرسشنامه از روایی سازه و رویکرد تحلیل عاملی تأییدی و روایی صوری و محتوایی را اساتید راهنما و مشاور و متخصصان مدیریت آموزشی تأیید کردند و برای تعیین پایایی از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شده است که ضریب پایایی سبک‌های مدیریت کلاس معلمان ۰/۹۲۸ به دست آمد که حاکی از پایایی بالای ابزارهای اندازه‌گیری می‌باشد.

۲- پرسشنامه مهارت‌های اجتماعی جرابک (۲۰۰۴) دارای ۵۴ گویه ای و پنج خرده مهارت مکالمه، فعالیت‌های گروهی، مهارت دوست‌یابی، خود تنظیمی و مدیریت بحران و تعارض بوده است. برای روایی پرسشنامه از روایی سازه و رویکرد تحلیل عاملی تأییدی و روایی صوری و محتوایی را اساتید راهنما و مشاور و متخصصان مدیریت آموزشی تأیید کردند و برای تعیین پایایی از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شده است که ضریب پایایی مهارت‌های اجتماعی ۰/۹۰۴ به دست آمد که حاکی از پایایی بالای ابزارهای اندازه‌گیری می‌باشد.

۳- پرسشنامه عملکرد تحصیلی فام و تیلور (۱۹۹۸) دارای ۴۲ گویه ای و پنج مؤلفه خود کارآمدی، تأثیرات هیجانی، فقدان کنترل پیامدی، برنامه‌ریزی، انگیزش بوده است. برای روایی پرسشنامه از روایی سازه و رویکرد تحلیل عاملی تأییدی و روایی صوری و محتوایی را اساتید راهنما و مشاور و متخصصان مدیریت آموزشی تأیید کردند و برای تعیین پایایی از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شده است که ضریب پایایی عملکرد تحصیلی ۰/۹۴ به دست آمد که حاکی از پایایی بالای ابزارهای اندازه‌گیری می‌باشد.

یافته‌های پژوهش

برای پاسخگویی به سؤال پژوهش مبنی بر اینکه مدل ساختاری روابط سبک‌های مدیریت کلاس معلمان با ابعاد مهارت‌های اجتماعی و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان مدارس ابتدایی شهر کرمانشاه چگونه است، از الگوی معادلات ساختاری استفاده گردید که یافته‌های مربوط به این سؤال در جدول ۱ آمده است.

مدل یابی معادلات ساختاری رابطه بین سبک‌های مدیریت کلاس معلمان با ابعاد مهارت‌های اجتماعی و ...

جدول ۱: رابطه بین سبک‌های مدیریت کلاس معلمان با مهارت‌های اجتماعی و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان

P	نسبت بحرانی (C.R)	خطای استاندارد (S.E)	ضرایب استاندارد بتا ()	ضرایب غیراستاندارد	متغیرهای وابسته	χ^2	متغیرهای مستقل
۰/۰۰۱	۶/۹۰۲	۰/۰۰۸	۰/۳۷۲	۰/۰۵۸	مهارت‌های اجتماعی	↔	سبک‌های مدیریت کلاس معلمان
۰/۰۰۱	۹/۵۹۹	۰/۰۱۳	۰/۵۵۳	۰/۱۲۱	مهارت‌های اجتماعی	↔	عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان
۰/۰۰۱	۸/۰۶۳	۰/۰۱۱	۰/۴۴۵	۰/۰۹۰	سبک‌های مدیریت کلاس معلمان	↔	عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان

طبق اطلاعات جدول (۱) رابطه بین سبک‌های مدیریت کلاس معلمان و مهارت‌های اجتماعی و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان در سطح $(p=۰/۰۰۱)$ ، معنی‌دار است؛ بنابراین متغیر سبک‌های مدیریت کلاس معلمان به‌طور مستقیم بر عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان تأثیرگذار بوده و این تأثیر متقابل است.

شکل ۱: الگوی تحلیلی پژوهش با در نظر گرفتن تمامی متغیرهای پنهان

در شکل (۱) الگوی اصلی پژوهش بدون اعمال هیچ‌گونه اصلاحی آورده شده است. اطلاعات شکل نشان داده که در تمام شاخص‌های برازش این الگو، استانداردهای مربوطه رعایت شده است و ضرایب به‌دست‌آمده شاخص‌های $CFI=0/923$ و $TLI=0/911$ و شاخص‌های $PNFI=0/595$ و $PCFI=0/608$ و $RMSEA=0/169$ است. بنابراین الگوی پیشنهادی اولیه با داده‌های به‌دست‌آمده برازش دارد. با توجه به شاخص‌های برازش و اصلاح الگو، برای ارتقاء آن، پارامترهایی به الگو اضافه شده است. الگوی به‌دست‌آمده نهایی در شکل (۲) ارائه شده است.

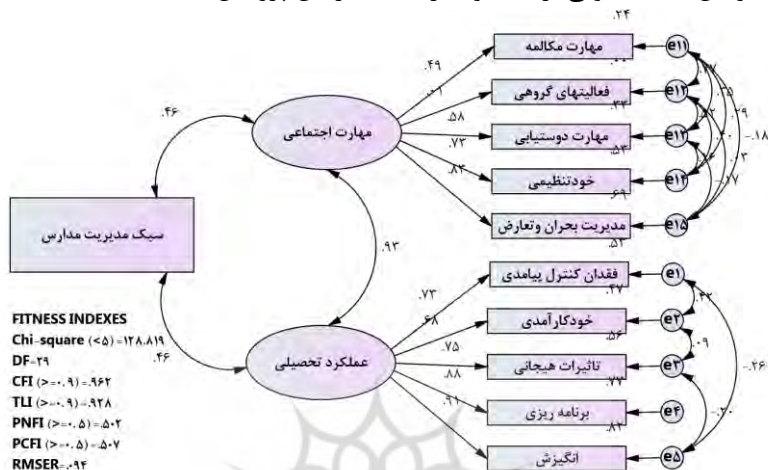
جدول ۲: اوزان غیراستاندارد همبستگی میان عامل‌های مکنون، نسبت بحرانی و سطح

معناداری ارائه شده در الگو

متغیر	متغیر	برآورد همبستگی	Estimate برآورد	خطای استاندارد S.E	نسبت بحرانی C. R	P-Value
عملکرد تحصیلی	فقدان کنترل پیامدی	0/749	1			0/001
	خود کارآمدی	0/736	0/936	0/062	15/046	0/001
	تأثیرات هیجانی	0/74	0/889	0/06	14/825	0/001
	برنامه‌ریزی	0/884	0/964	0/054	17/781	0/001
	انگیزش	0/855	0/9	0/053	16/969	0/001
سبک‌های مدیریت کلاس معلمان	سبک خلاق	0/672	1			0/001
	سبک قانون‌گرا	0/68	0/816	0/067	12/137	0/001
	سبک تعاملی و مشارکت‌گرا	0/689	0/917	0/08	11/46	0/001
	سبک حرفه‌ای‌گرا	0/796	1/053	0/103	10/263	0/001
مهارت‌های اجتماعی	سبک کاریزما	0/725	0/925	0/092	10/088	0/001
	مهارت مکالمه	0/59	1			0/001
	فعالیت‌های گروهی	0/263	0/551	0/119	4/626	0/001
	مهارت دوست‌یابی	0/643	0/979	0/096	10/219	0/001
	خود تنظیمی	0/804	1/38	0/12	11/535	0/001
	مدیریت بحران و تعارض	0/762	1/58	0/158	9/977	0/001

مدل یابی معادلات ساختاری رابطه بین سبک‌های مدیریت کلاس معلمان با ابعاد مهارت‌های اجتماعی و ...

همان‌طور که در جدول (۲) مشاهده می‌شود، اکثریت پارامترهای اصلی الگو نه تنها معنادار است، بلکه میزان بسیار بالایی را به خود اختصاص داده و مقدار استاندارد تمامی پارامترها، میزانی بالاتر از ۰/۸ را نشان می‌دهد که بیانگر رابطه‌ای قوی میان متغیرهای پژوهش و ابعاد آن‌ها است؛ و این نقطه‌ای قوتی برای الگوی ارائه‌شده در این پژوهش است.

شکل ۲: الگوی ساختاری رابطه‌ی بین سبک‌های مدیریت کلاس معلمان و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان و مهارت‌های اجتماعی

در شکل (۲) تمام شاخص‌های برازش الگوی نهایی اصلاح‌شده، استانداردهای مربوطه رعایت شده است و ضرایب به‌دست‌آمده شاخص‌های $CFI=0/962$ و $TLI=0/928$ و $RMSEA=0/094$ بازه موردقبول برازش خوبی از الگو را نشان داده است، بنابراین الگوی نهایی اصلاح‌شده نیز با داده‌های به‌دست‌آمده برازش دارد.

جدول ۳: برازش الگوی تحلیلی و نهایی اصلاح‌شده

شاخص	GFI	TLI	PNFI	PCFI	RMSEA	CMIN/DF
بازه‌ی موردقبول	بزرگ تراز ۹۰ درصد	بزرگ تراز ۹۰ درصد	بزرگ تراز ۵۰ درصد	بزرگ تراز ۵۰ درصد	مقدار بین ۰/۰۱ تا ۰/۰۴ تا ۰/۰۸	کوچک تراز ۵
الگوی تحلیلی پژوهش	۰/۹۲۳	۰/۹۱۱	۰/۵۹۵	۰/۶۰۸	۰/۱۶۹	۱/۹۶
الگوی اصلاح‌شده	۰/۹۶۲	۰/۹۲۸	۰/۵۰۲	۰/۵۰۷	۰/۰۹۴	۱/۰۶

در جدول (۳) چون همه شاخص‌ها میزان مناسبی را نشان می‌دهند؛ و «زمانی که مقادیر حداقل سه شاخص برآزش مطلوب باشند می‌توانیم ادعا کنیم که برآزش الگو خوب و قابل قبول است» (پهلوان شریف و مهدویان، ۷۲:۹۴) بنابراین اعداد به‌دست‌آمده در پارامترهای اصلی جدول نشان داد که الگو بسیار خوب و قابل قبول است و الگوی مفهومی با داده‌های پژوهش برآزش دارد.

بحث و نتیجه‌گیری

مدیریت کلاس اولین سطح مدیریت آموزشی است و پایه‌ی سطوح بالاتر مدیریت یعنی مدیریت مدرسه، مدیریت ناحیه و مدیریت کل نظام آموزش و پرورش محسوب و در شکل دادن به ساختار آموزش و فرایند تدریس و ساخت شخصیت و روند ذهنی، عاطفی، آموزشی و تربیتی دانش‌آموزان نقش اساسی دارد و معلمان به علت پیچیدگی زیاد و دشواری وظایفشان به سبک‌های مدیریت کلاسی نیاز دارند و معلمان آگاه به سبک‌های مدیریت کلاسی می‌توانند در اثربخشی مهارت‌های اجتماعی و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان تأثیرگذار باشند؛ که در این پژوهش پس از تجزیه و تحلیل‌های به‌عمل‌آمده مدل اندازه‌گیری، همبستگی میان مسیرهای ارتباط بین سبک‌های مدیریت کلاس معلمان و مهارت‌های اجتماعی و ارتباط بین مهارت‌های اجتماعی با عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان و ارتباط میان سبک‌های مدیریت کلاس معلمان با عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان در سطح $(p=0/001)$ ، از لحاظ آماری معنی‌دار شد. با برآزش الگوی مفهومی پژوهش فرض بر آن شد که سبک‌های مدیریت کلاس بر مهارت‌های اجتماعی و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان تأثیر می‌گذارد و تأثیر می‌پذیرد. شاخص‌های ارزیابی کلیت مدل معادله ساختاری در مجموع بیانگر این است که داده‌ها، مدل نظری پژوهش را حمایت می‌کنند، به عبارت دیگر برآزش داده‌ها به مدل برقرار است و همه شاخص‌ها دلالت بر مطلوبیت مدل معادله ساختاری دارند چون داده‌های به‌دست‌آمده همبستگی میان مسیرهای ارتباط بین سبک‌های مدیریت کلاس معلمان و مهارت‌های اجتماعی و ارتباط بین مهارت‌های اجتماعی با عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان و ارتباط میان سبک‌های مدیریت کلاس معلمان با عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان از لحاظ آماری معنی‌دار هستند و سبک مدیریت تعاملی و مشارکت‌گرا بیشترین تأثیر را بر مهارت‌های اجتماعی و سبک حرفه‌ای‌گرا بیشترین تأثیر را بر عملکرد داشته‌اند و با یافته‌های فروتن (۱۳۸۲)؛ اردوگان^۱ (۲۰۱۰)؛ اوریچ، کوکه و انسیا^۲ (۲۰۰۹)؛ رضایپور و همکاران (۱۳۹۵) همسو است زیرا این پژوهشگران به ارتباط ساده و چندگانه مؤلفه‌های مدیریت کلاس درس و مهارت‌های اجتماعی و عملکرد تحصیلی فراگیران اشاره داشتند که پیشرفت تحصیلی، به عنوان متغیر وابسته، تحت تأثیر یک عامل نیست، بلکه عوامل متعددی بر روی آن تأثیر دارند.

1. Erdogan

2. Evrim, Gokce & Ensia

واقعیت آن است که این عوامل و متغیرها چنان باهم تنیده شده‌اند و با یکدیگر کنش متقابل دارند که تعیین نقش و سهم هر یک به دشواری امکان پذیر است. باوجوداین تحقیقات نشان دادند که در بین این عوامل، عوامل آموزشی و فردی با ماهیت شناختی و اجتماعی بیشترین تأثیر را بر پیشرفت تحصیلی دارند (کیت و کول^۱، ۱۹۹۲، لفرانسوا^۲، ۱۹۹۷، به نقل از سیف و همکاران، ۱۳۸۶). مهارت‌های اجتماعی از مجموعه‌ای از رفتارهای هدفمند، به هم مرتبط و متناسب با وضعیت که آموختنی بوده و تحت کنترل فرد می‌باشند (হারجی و همکاران، ۱۳۸۲). هالینگر^۳ (۱۹۸۷) و مهارت‌های اجتماعی برای داشتن ارتباط مثبت با دیگران و پذیرش توسط آن‌ها ضروری هستند. گرشام^۴ و الیوت^۵ (۱۹۸۱) مهارت‌های اجتماعی را رفتارهایی می‌دانند که احتمال دریافت تقویت را به حداکثر می‌رسانند و احتمال تنبیه موکول به رفتار اجتماعی فرد را کاهش می‌دهند. از نظر آن‌ها مهارت‌های اجتماعی، رفتارهایی هستند که در موقعیت‌های معین، پیامدهای اجتماعی مهم را پیش‌بینی می‌کنند (گرشام و الیوت، ۱۹۸۷). شنایدر و همکاران^۶ (۱۹۸۵) مهارت‌های اجتماعی وسیله ارتباط میان فرد و محیط است و این وسیله برای شروع و ادامه ارتباط سازنده و سالم با همسالان به عنوان بخش مهمی از بهداشت روانی، مورد استفاده واقع می‌شود (به نقل از یوسفی و مخیر، ۱۳۸۱). شریفی (۱۳۸۵) نیز در یافته‌های خود اظهار نموده است که آموزش حل مسئله موجب رشد تفکر دانش‌آموزان گردیده و باعث افزایش سازگاری اجتماعی و کاهش اختلالات رفتاری آنان می‌شود (به نقل از محمدی، ۱۳۸۴). فروتن (۱۳۸۲) نیز نشان داده است که بین مهارت‌های اجتماعی و پیشرفت تحصیلی رابطه معنی‌داری وجود ندارد این یافته با نتایج مقاله حاضر در یک راستا نیست. در توجیه این یافته می‌توان گفت که مسئله رشد مهارت‌های اجتماعی در آموزش و پرورش تا حدودی نادیده گرفته می‌شود و همگام با پیشرفت تحصیلی تکامل نیافته است. به تعبیری آموزش و پرورش در افزایش مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان موفق عمل نکرده است. بر اساس نظریه ولفگانگ طبق رویکرد تعامل‌گرایان، معلم تعاملی کسی است که مسائل کلاس را از طریق مذاکره و استدلال منطقی با دانش‌آموزان حل می‌کند. با توجه به نظریه یادگیری اجتماعی که ارتباط دوطرفه بین فرد و محیط و تأثیر و تأثر آن‌ها فرض می‌کند، سعی بر کمک به دانش‌آموز در پذیرش مسئولیت رفتار، یادگیری و رشد خود دارد. در چنین کلاسی، کنترل و انضباط در یک فرایند تعاملی بین معلم و دانش‌آموز به وجود می‌آید و دانش‌آموزان در برنامه‌ریزی و سازمان‌دهی کلاس سهیم‌اند. معلم به دانش‌آموزان فرصت می‌دهد تا بر عملکرد خویش نظارت کنند و درباره رفتارشان قضاوت کنند. ارزیابی نیز در یک فرایند مذاکره

1. Kelly
2. Halinger
3. Halinger
4. Garsham
5. Eleut
6. Shandier & et al

دوطرفه صورت می‌گیرد. دست آورده‌ای چنین جوی، ایجاد فرصت بیشتر برای تعامل مفید و سازنده در بین دانش‌آموزان کلاس، افزایش تعاملات منطقی بین معلم و دانش‌آموزان و ترغیب آن‌ها به استدلال منطقی و توجیه عقاید خود و پذیرش قوانین منطقی، پذیرش مسئولیت در یادگیری و رفتار در کلاس و در نهایت رشد یک نظام خود مثبت است (ولفگانگ^۱، ۲۰۰۴؛ مارتین^۲، ۲۰۰۴). در مجموع این عوامل که همگی نتیجه محیط اجتماعی پویاست، به احتمال زیادی می‌تواند موجبات ارتقاء مهارت‌های خودتنظیمی - شناختی را فراهم سازد.

در نتیجه معلم با توجه به اهمیت سبک‌های مدیریت کلاس و تأثیرپذیری پیامدهای تحصیلی و روان‌شناختی و اجتماعی فراگیران از این سبک‌ها باید به ارتباط و معناداری این سبک‌ها توجه نموده و با رعایت انعطاف و توجه به تفاوت‌های فردی فراگیران ویژگی‌های تدریس سبک مدیریت کلاس را به گونه‌ای اعمال کند که زمینه مشارکت هر چه بیشتر و پیشرفت تحصیلی بالاتر فراگیران را محقق سازد.

از نتایج تحقیق استنباط می‌شود که کلاس درس به عنوان یک محیط اجتماعی، روابط انسانی و اجتماعی را که موجب ایجاد تعادل فکری در دانش‌آموز می‌شود ترغیب می‌کند و به دانش‌آموزان این احساس را می‌بخشد که متعلق به گروه معینی هستند و در این گروه نقش مهمی دارند در کلاس‌هایی که در آن روابط انسانی نیکو وجود دارد، محیط مطلوبی ایجاد می‌کند که دانش‌آموزان در داخل آن شکفته می‌شوند پس لازم است معلمان و اساتید با شیوه‌های مدیریت کلاس و مهارت‌های ارتباط با دانش‌آموزان آشنا بوده و بر حسب موقعیت و فضای کلاس آن‌ها را به نحو مطلوب به کار بندند، همچنین سبک مدیریت کلاس درس یکی از متغیرهایی است که می‌تواند نقش مهمی در انگیزش و پیشرفت دانش‌آموزان داشته باشد و مدیریت کلاس درس، متغیر کلیدی در ایجاد جوی مطلوب برای آموزش یادگیری دانش‌آموزان به شمار می‌آید. امروزه تجهیز معلمان به مهارت‌های کارآمد مدیریت کلاس درس در دوره‌های دانش‌افزایی و آموزش‌های حرفه‌ای آن‌ها ضرورتی غیرقابل‌انکار است؛ بنابراین شناخت سبک‌های مدیریت کلاس به منزله پیش‌نیازی در طراحی روش‌های توسعه سبک‌ها و مهارت‌های اجتماعی اهمیت دارد و نقش شایستگی و مهارت معلمان در زمینه مدیریت کلاس درس در بعد نظارت و ارزشیابی و هم‌چنین سازمان‌دهی کلاس درس از مؤلفه‌های تعیین‌کننده در پیشرفت دانش‌آموزان هستند. در بعد نظارت، معلم از طریق توضیح تکالیف به زبان روشن و مرتبط با اهداف درس و تناسب آموزش با سطوح پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان به پیشرفت درسی آنان کمک می‌کند. شناخت معلم از ویژگی‌های فردی از لحاظ توانایی پیشرفت تحصیلی و سبک‌های یادگیری علاوه بر این با ارزیابی دائم و ارتباط دادن تکالیف

1. Wang, M. C. Walberg, H. J. & Herbert
2. Martin. K. Naney and zening yin

مدل یابی معادلات ساختاری رابطه بین سبک‌های مدیریت کلاس معلمان با ابعاد مهارت‌های اجتماعی و ...

با محتوای درسی و تغییرات لازم بر اساس بازخوردهایی که از دانش‌آموزان می‌گیرد، می‌تواند نقش تعیین‌کننده در پیشرفت درسی آنان داشته باشد. علاوه بر این، در بعد برنامه‌ریزی و آمادگی معلم می‌تواند بایبان نتایج درس به زبان ساده و ارتباط دادن آموزش به موقعیت‌های زندگی واقعی دانش‌آموزان نقش تعیین‌کننده‌ای در پیشرفت تحصیلی آنان داشته باشد. در بعد نظارت و برنامه‌ریزی، معلم می‌تواند با طراحی هدف‌ها و سؤال‌ها و فعالیت‌ها دانش‌آموزان را ترغیب به بهره‌گیری از سطوح بالا و پایین هدف‌های شناختی متناسب با محتوا کمک کند. علاوه بر دو بعد نظارت و ارزشیابی از لحاظ شایستگی‌ها در بعد مدیریت و سازمان‌دهی کلاس درس، معلم می‌تواند نقش تعیین‌کننده‌ای در پیشرفت زبان آنان داشته باشد. فعالیت‌هایی همچون آماده کردن پیشاپیش مواد آموزشی برای استفاده در کلاس و نیز تشویق و ترغیب رفتارهای مثبت و بیان انتظار رفتار مثبت از طرف معلم و وضع قوانینی به منظور تعامل معلم و دانش‌آموز و همچنین وضع قوانینی برای پیشرفت و بهبودی رفتار یادگیری دانش‌آموزان کمک فراوانی به پیشرفت درسی آنان خواهد کرد. با توجه به رابطه مثبت و معنی‌داری بین سبک مدیریت کلاس درس و یادگیری فراگیران وجود دارد می‌توان گفت معلمان تا جایی که بافت کلاسی اجازه دهد، برای شرکت فراگیران در کنترل و تنظیم وظایف تحصیلی و جو و ساختار کلاسی (ارزشیابی، برنامه‌ریزی و سازمان‌دهی) تلاش زیادی از خود نشان دادند؛ بنابراین، چنین معلمانی زمینه تعامل و رشد انگیزش را فراهم می‌کنند.

از نتایج این تحقیق استنباط می‌شود که مهارت‌های اجتماعی مجموعه رفتارهای فراگرفته و قابل قبولی است که فرد را قادر می‌سازد که با دیگران رابطه مؤثر داشته باشند و از عکس‌العمل‌های نامعقول اجتماعی خودداری کند. همکاری، مشارکت کردن با دیگران، کمک کردن، آغازگر برقراری رابطه، تقاضای کمک کردن، تعریف و تمجید از دیگران و تشکر و قدردانی کردن، مثال‌هایی از مهارت‌های اجتماعی به شمار می‌آیند. بنابراین مهارت‌های اجتماعی پایه‌های لازم یک ارتباط مؤثر را فراهم می‌آورد. فرد در برقراری روابط بین فردی احساس کارآمدی می‌کند و از همه مهم‌تر این احساس کارآمدی به موفقیت اجتماعی می‌انجامد. لذا دریافت تقویت‌کننده‌های اصلی شرایط را برای رشد و تداوم انگیزش فراهم می‌آورد. در مجموع مهارت‌های اجتماعی از طریق کمک به روابط بین فردی و اثرگذاری بر محیط انگیزش اثر می‌گذارد. فرد دانش‌آموز چون می‌تواند در مواقع لزوم از دیگران (اولیا، مدرسه و اطرافیان) کمک بگیرد به جای قبول و تسلیم‌شده در برابر مشکلات از امکانات اجتماعی خود به منظور به چالش کشیدن مشکلات استفاده کند و لذا در یک همکاری گروهی می‌تواند موفق شود و انگیزش درونی خود با کمک گرفتن از محیط حمایتگر ارتقا دهد.

در اجرای فعالیت‌های پژوهشی همواره محدودیت‌هایی هست که بر نتایج پژوهش تأثیر گذارند و از اعتماد کردن و تعمیم‌پذیری آن می‌کاهد، این پژوهش نیز از این چنین محدودیت‌های دور نبوده است،

چون این پژوهش بین معلمان دوره ابتدایی شهر کرمانشاه اجرا شده است بنابراین تعمیم نتایج آن به معلمان دوره ابتدایی سایر شهرها به دلیل متفاوت بودن شرایط اقلیمی و فرهنگی با احتیاط انجام می‌گیرد. از این رو پیشنهاد می‌شود این پژوهش در شهرهای دیگر نیز تکرار شود تا به درک بهتر از پدیده‌های مورد مطالعه منجر شود و مدیران آموزشی مدارس سبک مدیریت کلاس ترکیبی را به‌عنوان مؤثرترین سبک مدیریت کلاس، بین معلمان ترویج دهند و این سبک از طریق برگزاری کارگاه‌های آموزشی، به معلمان آموزش داده شود. تا روش‌های آموزش مهارت‌های اجتماعی، از طرف مدیر و معلمان و سایر متصدیان برنامه‌های آموزش و پرورش انجام گیرد. همچنین برای ارتقا پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان، برنامه‌هایی همچون خودبازبینی، خودنظم‌دهی و چگونگی برقراری ارتباط و آموزش حل مسئله به کار گرفته شود و آموزش مهارت‌های اجتماعی به عنوان یک ماده درسی در مدارس مورد توجه قرار گیرد تا سطح سازگاری و نمرات دانش‌آموزان را افزایش داد.

منابع

- آریاپوران، س؛ عزیزی، ف؛ دیناروند، ح. (۱۳۹۲). رابطه ی سبک مدیریت کلاس معلمان با انگیزش و پیشرفت ریاضی دانش آموزان پنجم ابتدایی. *مجله روانشناسی مدرسه*، ۱(۲): صص ۲۳-۴۱.
- آز، صلاح الدین؛ صالحی، محمد نبی؛ کاظمی، نسا؛ محمدزاده، مرضیه. (۱۳۹۵). رابطه بین عوامل همیاری، شیوه های تدریس و امکانات آموزشی با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان کلاس های چند پایه از دیدگاه معلمان ابتدایی استان ایلام. *فصلنامه تحقیقات روان سنجی کودک و نوجوان*، شماره ۳، صص ۸۶-۱۰۶.
- اصغری، عیسی؛ ناستی زایی، ناصر؛ پورقاز، عبدالوهاب. (۱۳۹۵). رابطه سبک های مدیریت کلاس با انگیزش پیشرفت و یادگیری خودراهبر دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه سیستان و بلوچستان. *دو ماهنامه گامهای توسعه در آموزش پزشکی*، شماره ۳۵، صص ۲۶۸-۲۸۰.
- برادران، ف. (۱۳۹۰). *تاثیر آموزش مهارت اجتماعی بر پایگاه اجتماعی و سازگاری اجتماعی و عاطفی دانش آموزان ابتدایی شهر تهران*. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشکده روان شناسی و علوم اجتماعی، دانشگاه آزاد اسلامی.
- بواسحاقی، م. (۱۳۹۳). رابطه ی علی باور خود کارآمدی معلم با عملکرد تحصیلی دانش آموزان با میانجی گری مدیریت کلاسی و رویکردهای تدریس در معلمان مقطع متوسطه ی شهر ازنا. وزارت علوم، تحقیقات و فناوری - دانشگاه شهید چمران اهواز - دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی. کارشناسی ارشد
- حسین چاری، م؛ فداکار، م.م. (۱۳۸۴). بررسی تأثیر دانشگاه بر مهارت‌های ارتباطی بر اساس مقایسه دانش‌آموزان و دانشجویان، *مجله دانشور رفتار*، ۱۲(۱۵): صص ۳۲-۲۱
- دیکسی، ج. (۱۳۹۰). *اد/رمی کلاس درس* (ترجمه مجتبی فرداد). تهران: رشد. ص ۸
- راگ، ادوارد کنرا د. (۱۳۸۲). *مدیریت کلاس در دبستان*. ترجمه علیرضا کیامنش و کامران گنجی. تهران: انتشارات رشد.

- مدل یابی معادلات ساختاری رابطه بین سبک‌های مدیریت کلاس معلمان با ابعاد مهارت‌های اجتماعی و ... ساکی، ر. (۱۳۷۲). نگرش معلمان در مورد علل شکست و موفقیت تحصیلی دانش آموزان و ارتباط آنبا میزان موفقیت آنان در تدریس. *فصلنامه تعلیم تربیت*، ۱۰(۳): صص ۱۴۰-۱۲۹.
- سرمدی، محمدرضا، صیف، محمد حسن، (۱۳۸۸). مدیریت کلاس درس. تهران: دانشگاه پیام نور.
- سیف، س و دیگران. (۱۳۸۶). *روانشناسی رشد*. تهران: انتشارات سمت.
- فروتن، خ. (۱۳۸۲). *بررسی رابطه مهارت‌های اجتماعی با پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان مدارس راهنمایی شهرستان لامرد مهر*، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی شیراز.
- متسون، ج، اولندیک، ت. (۱۹۹۰). *بهبودبخشی مهارت‌های اجتماعی کودکان: ارزیابی و آموزش*، ترجمه احمد به پژوه (۱۳۸۴). تهران: انتشارات اطلاعات.
- محمدی، ر. (۱۳۸۴). *سنجش مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان مدارس راهنمایی منطقه کندوان. مجله علوم اجتماعی و انسانی دانشگاه شیراز*، دوره نوزدهم، شماره ۵، صص ۲۰-۳۲.
- موسی پور، ع.م. (۱۳۸۶). *بررسی راهکارهای ارتقاء مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان در مقابله با آسیب‌های اجتماعی*. کمیته پژوهشی آموزش و پرورش ناحیه ۳ تبریز.
- هارجی، اون؛ س، کریستین و دیکسون، د (۱۳۸۲). *مهارت‌های اجتماعی در ارتباطات میان فردی*. ترجمه خشایار بیگی و مهرداد فیروزبخت. تهران: انتشارات رشد.
- هاشمی، س.ا. (۱۳۹۱). *برنامه ریزی درسی (اصول و کاربرد)*، انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی واحد لامرد.
- یزدی، ا؛ عالی، س.ا. (۱۳۸۷). *بررسی تاثیر سبک‌های مدیریت کلاس بر رشد مهارت‌های فراشناختی دانش‌آموزان*. *مطالعات تربیتی و روان شناسی*، ۹(۱): صص ۷۳-۹۰.
- یوسفی، ف؛ خیر، م. (۱۳۸۱). *بررسی پایایی و روایی مقیاس سنجش مهارت‌های اجتماعی ماتسون و مقایسه عملکرد دختران و پسران دبیرستانی در این مقیاس*، *مجله علوم اجتماعی و انسانی دانشگاه شیراز*، (۳۶): صص ۱۴۷-۱۵۸.
- Adeyemo, S. A. (2012). The relationship between effective classroom management and academic achievement. *European Journal of Educational Studies*, 4(3), 367-381.
- Amour, D Ferrada-Vldela, M San Martin- Rodriguez, L Beaulleu, M D (2005) The conceptual basis for interprofessional collaboration: core concepts and theoretical frameworks. *Jornal Interprof Care*, 19: 116-31.
- Arends, T. (1998). Understanding Shyness Available online in internet: <http://membersaolcom/cybernettr/shnesshtml>
- Arvola, M. M. Samuelsson, M. Nordvall, and E. L. Ragnemalm, (2018). "Simulated Provocations: A Hypermedia Radio Theatre for Reflection on Classroom Managment," *Simulation & Gaming*, vol. 49, no. 2, pp. 98–114, Mar.
- Asher, S., & Taylor, A. (2001). The social outcomes of mainstreaming: Psychometric assessment and beyond. *Exceptional children quarterly*. 12, 12-39.
- Bar_on, j.d.a (2000). *The handbook of intelligence*. Sanferancisco: Jossy_Bass, 92-117.
- Bernardo, I. B. A (2004). Approaches to learning and academic achievement of Filipino students. *The Journal of Genetic Psychology*, 161(1), 101 – 114.
- Chamundeswari, S. (2013). *Teacher Management Styles and their Influence on Performance and Leadership Development among Students at the Secondary Level*.

- International Journal of Academic Research in Progressive Education and Development*, Vol. 2, No. 1, pp367-418.
- Erdogan, M. Kursun, E. Sisman, G. T. Saltan, F. Gok, A. & Yildiz, I. (2010). A qualitative study on classroom management and classroom discipline problems, reasons, and solutions: A case of information technologies class. *Educational Sciences: Theory and Practice*, 10(2), 881-891
- Evrin, E.A. Gökçe, K. & Enisa, M. (2009). Exploring the relationship between teacher beliefs and styles on classroom management in relation to actual teaching practices: a case study. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 1(1), 612-617.
- Franklin FA. (2006). Study habits of undergraduate education students. Dissertation. Houston: University of Houston; pp 2-8.
- Farmer, T. W. Dawes, M. Hamm, J. V. Lee, D. Mehtaji, M. Hoffman, A. S. & Brooks, D. S. (2017). Classroom Social Dynamics Management: Why the Invisible Hand of the Teacher Matters for Special Education. *Remedial and Special Education*, 39(3), 177-192.
- Greshman.F.Elliott,S. (1999). The social skills rating system.Criclepin MN:American Guidance serices
- Gong, M. Z. & Subramaniam, N. (2018). Principal leadership style and school performance: mediating roles of risk management culture and management control systems use in Australian schools. *Accounting & Finance*. doi:10.1111/acfi.12416
- Johnson,L. (2016). A Complexity Context to North Carolina Charter School Classroom Interactions and Climate: Achievement Gap Impacts.Thesis, The Faculty of The Graduate School of Education and Human Development of The George Washington University
- Martin, N.K.& Baldwin, B. (1998).Classroom management teaching.Class size and graduate study, EREC Identifier: ED 420671.
- Martin, N.K; Yin, Z.& Baldwin, B. (1998).Construct validation of the attitude and beliefs on classroom management control inventory.*Journal of classroom interaction*, 33(2): 6-15.
- Norman G. (2009). When will learning style go out of style? *Adv Health Sci Educ Theory Pract*. Mar;14(1):1-4.
- Rushk. B. (2016). A Case Study of Classroom Management Practices and the Influence on Classroom Disruptions. The Theses in education. School of Education,University of Baltimore.
- Scott, sally, Shaw, stant. (2001). Using development research to study one's teaching of and instruction design course. *Journal of effective management in classroom.vol.3, no.2, pp 42-54.*
- Solomon JL, Rothblum ED. Academic procrastination: Frequency And cognitive-behavioral correlates. *Journal of Counseling Psychology*. 1984; 31(4): 503-509.
- Wening J.carl (2004).Classroom management. ISU physics teacher Education program pty 311.
- Wolfgang.C.H(2004)solving discipline and classroom management problems (6nd ed.) New York: